

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om barndagvård och av lagen om grundläggande utbildning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om barndagvård och lagen om grundläggande utbildning ändras. Det föreslås att det i lagen om barndagvård tas in en bestämmelse om att en kommun ska kunna ordna barndagvård även för andra än kommunens egna invånare. Det föreslås att bestämmelser i lagen om grundläggande utbildning som avser skolresor ändras så att om ett barn som får förskoleundervisning deltar i barndagvård som ordnas i annan kommun än hemkommun-

nen har den som ordnar undervisningen rätt att förutsätta att barnets vårdnadshavare svarar för de kostnader som orsakas av transporten eller ledsagningen mellan dagvårdsplatsen och platsen för förskoleundervisningen. Syftet är att inom gränserna för barnets bästa främja sådan dagvårdsservice som utgår från klienten och baserar sig på samarbete mellan kommuner.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2011.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

De centrala bestämmelserna om barndagvård finns i lagen om barndagvård (36/1973, nedan *dagvårdslagen*) och i förordningen om barndagvård (239/1973, nedan *dagvårdsförordningen*).

Enligt 1 § 1 mom. i dagvårdslagen avses med barndagvård anordnande av vård av barn i form av daghemsvård, familjedagvård, lekverksamhet eller annan dagvårdsverksamhet.

Enligt 1 § 5 mom. i dagvårdslagen kan behövlig transport också anordnas för dagvårdsbarn.

Enligt 11 § 1 mom. i lagen ska kommunen sörja för att av kommunen anordnad eller övervakad barndagvård står till buds i den omfattning och med sådana verksamhetsformer som behovet inom kommunen förutsätter.

Enligt 11 a § 1 mom. ska kommunen, utöver vad som bestäms i 11 §, se till att bar-

nets föräldrar eller andra vårdnadshavare, efter utgången av den tid för vilken moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) får betalas eller efter en faderskapspenningssperiod omedelbart efter föräldrapenningssperioden eller efter den pappamånad som framflyttats med stöd av 9 kap. 10 a § i sjukförsäkringslagen, kan få en sådan av kommunen anordnad dagvårdsplats för barnet som avses i 1 § 2 eller 3 mom. och att barnet kan få dagvård tills det såsom läropliktigt enligt lagen om grundläggande utbildning inleder den grundläggande utbildningen. Dagvård ska dock anordnas under en del av dagen, när barnet innan det har nått den i lagen om grundläggande utbildning nämnda läropliktsåldern deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning eller när barnet i enlighet med 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning inleder sin grundläggande utbildning ett år tidigare än vad som anges i paragrafens 1 mom. Dagvården ska om

möjligt anordnas i den form som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare önskar.

Den 11 a § som redogörs ovan innehåller den s.k. subjektiva rätten till dagvård. Subjektiv rätt kan allmänt beskrivas som den rätt som en person har att kräva en åtgärd eller ett penningbelopp utan att andra har rätt att hindra personen från att få det. För det allmänna innebär den subjektiva rätten en skyldighet i lag att uppfylla denna rätt oberoende av anslagen.

Enligt 1 § i dagvårdsförordningen ska dagvårdsservicen i en kommun ordnas så att behovet av vård och fostran av barn i de olika åldersgrupperna tryggas på ett opartiskt sätt och i enlighet med de lokala förhållandena. Enligt 5 § i den förordningen ska ett daghems verksamhet under kalenderåret och dess öppethållningstid under dygnet ordnas i enlighet med behovet på orten.

Enligt 6 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) ska undervisningen i kommunen ordnas så att elevernas resor med hänsyn till bebyggelsen, skolornas och andra undervisningsplatsers placering samt kommunikationerna är så trygga och korta för eleverna som möjligt. När förskoleundervisning ordnas ska dessutom beaktas att de barn som deltar i undervisningen har möjlighet att utnyttja dagvårdsservice.

Enligt 2 mom. ska läropliktiga och andra som får sådan undervisning som avses i denna lag av kommunen anvisas en närskola enligt 1 mom. eller en annan lämplig plats, vid vilka utbildningen enligt 4 § 1 och 2 mom. denna lag sker på elevens eget språk, om kommunen är skyldig att ordna undervisning på nämnda språk. En elev som får förskoleundervisning kan som plats för undervisningen anvisas också en sådan dagvårdsplats som avses i 4 § 1 mom. och som uppfyller motsvarande krav eller någon annan plats som lämpar sig för förskoleundervisning. Av grundad anledning som har samband med undervisningen kan kommunen byta plats för undervisningen utan att ändra på undervisningsspråket.

Enligt 32 § i lagen om grundläggande utbildning har en elev i grundläggande utbildning eller påbyggnadsundervisning som har längre än fem kilometer till skolan rätt till fri transport. En elev i förskoleundervisning som

har längre än fem kilometer från hemmet till förskoleundervisningen eller från sådan dagvård som avses i dagvårdslagen till förskoleundervisningen har rätt till fri transport hemifrån direkt till förskoleundervisningen eller från dagvården till förskoleundervisningen och från förskoleundervisningen hem eller till dagvården. En elev i grundläggande utbildning, påbyggnadsundervisning eller förskoleundervisning har rätt till fri transport också när den väg som avses ovan med beaktande av hans eller hennes ålder eller andra omständigheter är alltför svår, ansträngande eller farlig. Ett alternativ till fri transport är ett tillräckligt understöd för transport eller ledsagande.

I och med den ändring av lagen om grundläggande utbildning som träder i kraft den 1 januari 2011 får enligt 2 mom. elevens dagliga skolresa som ordnas enligt 1 mom. med väntetider inberäknade ta högst två och en halv timme i anspråk. Om eleven när läsåret börjar har fyllt 13 år får skolresan ta högst tre timmar i anspråk.

I 3 mom. föreskrivs att om en elev antas till någon annan skola eller plats för undervisningen än den som avses i 6 § 2 mom., kan såsom villkor för antagningen ställas att vårdnadshavaren svarar för de kostnader som transporten eller ledsagningen medför.

Enligt 4 mom. ska elever som väntar på transport ha möjlighet till handledd sysselsättning.

Enligt 1 § i socialvårdslagen (710/1982) avses med socialvård i denna lag socialservice, utkomststöd, sociala understöd, sociala krediter och med dessa sammanhängande funktioner som är avsedda att främja och upprätthålla enskild persons, familjs och samfunds sociala trygghet och prestationsförmåga. Enligt 13 § i den lagen ska kommunen såsom till socialvården hörande uppgifter av det innehåll och den omfattning som i varje särskilt fall föreskrivs sörja för att socialservice anordnas för kommunens invånare. Enligt 17 § i den lagen ska kommunen utöver den övriga socialservicen även sörja för ordnandet av barndagvård.

Enligt 14 § i socialvårdslagen avses med en kommuns invånare en person som har en i lagen om befolkningsböcker avsedd hemort i kommunen. Har någon inte en i 1 mom. av-

sedd hemort, betraktas han som invånare i den kommun där han vistas. Enligt 15 § 1 mom. i den lagen ska en kommun i bråds-kande fall eller då omständigheterna i övrigt det förutsätter, ombesörja anordnande av anstaltsvård och annan socialservice även för en annan person som vistas i kommunen än kommunens invånare. Enligt 4 § i socialvårdsförordningen (607/1983) ska omständigheter som avses i 15 § i socialvårdslagen, utom i brådskande fall, även anses föreligga bland annat då en person på grund av studier eller arbete eller av motsvarande skäl vistas i kommunen utan att hans eller hennes hemort enligt 10 § i lagen om befolkningsböcker (141/1969) ändras till följd av det. Lagen om befolkningsböcker har upphävts från den 1 juni 1994 med befolkningsdatalagen (507/1993), som upphävdes från den 1 mars 2010 med lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

Bestämmelser om den service inom småbarnsfostran som ordnas av myndigheterna ingår förutom i dagvårdslagstiftningen även i lagen om grundläggande utbildning i vilken det bestäms om bl.a. förskoleundervisning och morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever.

Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000, nedan *lagen om klienter inom socialvården*), innehåller de centrala rättsprinciperna som gäller socialvårdsklientens medbestämmande, bemötande, och rättsskydd inom sådan socialvård som ordnas av såväl myndigheter som privata. Enligt motiveringen i den regeringsproposition (137/1999) som ledde till att lagen stiftades är det klientens behov, önskemål och förväntningar sådana klienten uttrycker dem, som i första hand ska vara grunden för handlings- och tänkesättet hos personalen inom socialvården. Syftet ska i första hand vara att betjäna enligt de utgångspunkter som klienten har fört fram, inte enligt de behov som hjälparen eller organisationen diktarar. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid ställning och rättigheter hos de äldre, utvecklingsstörda och minderåriga som behöver mycket vård och omsorg.

Lagen om klienter inom socialvården gäller all socialvård, därmed även barndagvården.

Med klient avses i lagen förutom barnet även barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare. Enligt lagen bör syftet med dagvårdsservicen vara att betjäna barn och deras familjer utgående från barnets och familjens behov.

I det finländska samhället är utgångspunkten att rätten och ansvaret att forstra barnet i första hand tillkommer barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare samt att de förskole-tjänster som samhället erbjuder har till uppgift att stödja hemmets fostringsarbete. Enligt 4 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) ska vårdnadshavaren trygga barnets utveckling och välfärd på det sätt som föreskrivs i 1 §. Vårdnadshavaren har i detta syfte rätt att bestämma om barnets vård, uppfostran och boningsort samt om övriga personliga angelägenheter. Vårdnadshavaren ska, innan han eller hon fattar beslut i barnets personliga angelägenheter, samtala om saken med barnet, om det med beaktande av barnets ålder och utveckling samt frågans natur är möjligt. När vårdnadshavaren fattar beslut ska han eller hon ta hänsyn till barnets åsikt och önskemål.

Med stöd av den ovan nämnda lagen beslutar barnets vårdnadshavare bl.a. om huruvida han eller hon ansöker om en dagvårdsplats i enlighet med dagvårdslagen samt i så fall varifrån. Om det med beaktande av barnets ålder och utveckling är möjligt ska vårdnadshavaren innan han eller hon fattar beslut samtala om saken med barnet och beakta barnets åsikter och önskemål.

Bestämmelser om kommunalförvaltningen finns förutom i 121 § i grundlagen även i kommunallagen (365/1995). Bestämmelser om kommunens uppgifter finns i 2 § i kommunallagen. Enligt 1 mom. i den paragrafen sköter kommunen de uppgifter som den har åtagit sig med stöd av självstyrelsen och som föreskrivs för den i lag. Kommunerna får inte ges nya uppgifter eller skyldigheter eller fräntas uppgifter eller rättigheter på något annat sätt än genom lag. Enligt 2 mom. i den paragrafen kan kommunen dessutom med stöd av avtal även åta sig att sköta andra offentliga uppgifter än sådana som hör till dess självstyrelse. Enligt 3 mom. i den paragrafen sköter kommunen sina lagenliga uppgifter själv eller i samarbete med andra kommuner. De tjänster som skötseln av uppgifterna för-

utsätter kan kommunen även beställa av andra tjänsteproducenter.

Enligt 15 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007) tillämpas lagen inte på bland annat hälsovårds- och socialtjänster, om upphandlingens uppskattade värde exklusive mervärdesskatt är mindre än 100 000 euro. Vidare kan det enligt 67 § i lagen användas direktupphandling i enstaka fall vid upphandling av social-, hälsovårds- och utbildningstjänster, om ordnande av anbudsförfarande, användande av förhandlat förfarande eller byte av den som tillhandahåller tjänsten skulle vara uppenbart oskäligt eller särskilt oändamålsenligt med hänsyn till tryggheten av ett för kunden betydande vård- eller klientförhållande.

Enligt en dom från Europeiska gemenskapernas domstol (mål C-480/06) av 9.6.2009 omfattas ett avtal inte av tillämpningsområdet för direktiv 92/50 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster, om det utgör såväl grunden som den rättsliga ramen för ett framtida inrättande och drift av en anläggning genom vilken en allmännyttig tjänst är avsedd att fullgöras och om det uteslutande har ingåtts av offentliga myndigheter, utan inblandning av någon privat avtalspart, och om det i avtalet inte anges eller om den offentliga upphandling som eventuellt skulle vara nödvändig inte i något avseende föregrips.

Enligt domen har en offentlig myndighet möjlighet att med egna medel utföra de uppgifter av allmänintresse som åligger den, utan att behöva vända sig till enheter utanför sin organisation, och denna möjlighet kan även utövas i samarbete med andra offentliga myndigheter. I gemenskapsbestämmelserna föreskrivs inte någon skyldighet för offentliga myndigheter att använda sig av en särskild rättslig form för att gemensamt kunna säkerställa att en allmännyttig uppgift fullgörs. Vidare innebär ett sådant samarbete mellan offentliga myndigheter inte att det huvudsakliga syftet med gemenskapsbestämmelserna på området för offentlig upphandling, nämligen fri rörlighet för tjänster och icke-snedvriden konkurrens i samtliga medlemsstater ifrågasätts, om genomförandet av samarbetet uteslutande styrs av överväganden och krav som är ägnade att uppnå mål av

allmänintresse och om principen om likabehandling av intresserade personer som föreskrivs i direktiv 92/50 säkerställs, så att inget privat företag ges någon fördel i förhållande till sina konkurrenter.

1.2 Praxis

Enligt de uppgifter som Institutet för hälsa och välfärd uppdaterade den 12 maj 2010 omfattar den kommunala och privata dagvården sammanlagt 175 583 barn i åldern 1—5, vilket är 59,3 % av samtliga barn i denna åldersgrupp. Huvudsakligen är 1—5-åriga barn i heldagsvård och endast 5,4 % av de 1—5-åriga barn som är i kommunal dagvård är i halvdagsvård. Av de 6-åriga barnen är sammanlagt 39 968 i kommunal eller privat dagvård, vilket är 69,4 % av alla barn i den åldersgruppen. Det är alltså två tredjedelar av alla 6-åriga barn i förskoleundervisning som behöver dagvård utöver förskoleundervisningen. Andelen 1—5-åriga barn i kommunal och privat vård varierar enligt åldersgrupp mellan 29 % för 1-åringar och 77,1 % för 5-åringar.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets rapport (social- och hälsovårdsministeriets rapport 2009:63) är service över kommungränserna, dvs. att man ansöker om kommunal eller privat dagvård i en annan kommun än hemkommunen, numera bekant inom kommunerna, och i praktiken har alla kommuner någon gång köpt eller sålt dagvård. Det har ingåtts många samarbetsavtal som gäller detta och dessutom har kommunerna avtalat sinsemellan om andra samarbetsformer på olika plan. Mellan de kommuner som för basservicens skull (social- och hälsovårdstjänster) har bildat en samkommun eller något motsvarande, har kommungränserna i praktiken försvunnit helt och hållet. Enligt rapporten fick sammanlagt ca 1 450 barn dagvård över kommungränserna i oktober 2009, dvs. ca 0,6 % av alla barn i dagvård.

Enligt Utbildningsstyrelsens statistik över antal elever under hösten 2010 finns det sammanlagt 58 709 barn som deltar i förskoleundervisning. Det finns 45 649 barn i förskoleundervisning som ges i kommunala daghem. 8 852 av alla barn i förskoleundervisning omfattas av transportförmånen. Det

finns inte några statistiska uppgifter eller uppskattningar om hur många barn inom en annan kommuns dagvård deltar i förskoleundervisning i sin hemkommun.

1.3 Bedömning av nuläget

Dagvårdsplatsens läge kan ha en betydande inverkan på en barnfamiljs vardag och på hur mycket tid familjen kan tillbringa tillsammans. På grund av resan mellan hemmet och dagvårdsplatsen samt den tid föräldrarnas arbetsresor tar kan barnets vårddag bli lång samt tung för barnet när föräldrarna arbetar på annan ort. I en sådan situation kan det vara motiverat att ansöka om dagvårdsplats på arbets- eller studieorten, eftersom vårddagen blir avsevärt kortare när föräldrarna och barnet reser hem tillsammans.

Att ansöka om dagvårdsplats i en grannkommun kan även vara motiverat när t.ex. grannkommunens dagvårdsplats är belägen närmare familjens hem än den dagvårdsplats som den egna kommunen erbjuder.

Med tanke på barnets bästa kan det vara fråga om en motiverad anledning att ansöka om dagvårdsplats i en annan kommun än hemkommunen även då när den småbarnsfostran som ordnas i en annan kommun är lämpligare med tanke på barnets behov.

För närvarande ges det rätt lite dagvård över kommungränserna. Enligt principen bakom stiftandet av lagen om klienter inom socialvården ska emellertid grunden för servicesystemet i första hand utgöras av klientens och inte organisationens behov och önskemål samt av vårdnadshavarens rätt att besluta om barnets vård, fostran, boningsort och andra personliga angelägenheter enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, och därför ska dagvårdsservicen ordnas på ett flexibla sätt och utgående från familjernas och barnens utgångspunkter.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Lag om barndagvård

Statsminister Mari Kiviniemis regeringsprogram överlämnades till riksdagen i form av ett meddelande den 22 juni 2010. Enligt meddelandet fortsätter regeringen att verk-

ställa de beslut som har fattats av Matti Vanhanens andra regering, i regeringsprogrammet och vid de s.k. politiska överläggningarna i mitten av valperioden. Ett av målen enligt regeringsprogrammet för statsminister Vanhanens andra regering var bl.a. att reformera dagvårdslagstiftningen, och de mål som framgår av de politiska överläggningarna inefattar bland annat att medborgarnas valfrihet ökas i annan basservice över kommungränserna.

Vid social- och hälsovårdsministeriet har man förberett den totalreform av service inom småbarnsfostran som hör till ministeriets ansvarsområde. På grund av ekonomiska orsaker ska reformen verkställas stegvis. Syftet med den första delreformen var bl.a. att understryka barnets rätt till småbarnsfostran av god kvalitet, att i lagstiftningen ta in en skyldighet att för varje barn i dagvård utarbeta en personlig plan för småbarnsfostran som förbättrar både kvaliteten på småbarnsfostran och i synnerhet ställningen och rättigheterna för barn i behov av särskilt stöd, samt att förtydliga den nuvarande splittrade lagstiftningen om dagvård. Syftet var även att ta in en bestämmelse om utarbetande av riksomfattande grunder för planen för småbarnsfostern. De ändringar som har planerats förs dock inte framåt i detta skede.

Enligt kommunallagen kan kommunen sköta de uppgifter som den har åtagit sig med stöd av självstyrelsen och som i lag föreskrivs för kommunen. I den gällande lagstiftningen om barndagvård finns inga bestämmelser om huruvida kommunen kan ordna dagvård för andra än kommunens egna invånare. Med stöd av sin självstyrelse har vissa kommuner dock på basis av avtal ordnat dagvård även för andra kommuners invånare, även i sådana fall när de inte har haft en skyldighet som grundar sig på lag, enligt vilken skyldigheten att ordna dagvård i första hand ska gälla enbart kommunens egna invånare, med undantag för det som nämns i 15 § i socialvårdslagen. När service ordnas för andra än kommunens egna invånare förutsätter detta alltid att tillgången till tjänster för kommunens egna invånare inte äventyras.

Enligt den föreslagna nya 11 c § i dagvårdslagen kan kommunen ordna barndagvård för ett barn som bor i en annan kommun

också i andra fall än de som avses i 15 § i socialvårdslagen.

Enligt 15 § 1 mom. i den lagen ska en kommun i brådskande fall eller då omständigheterna det i övrigt förutsätter, ombesörja anordnande av anstaltsvård och annan socialservice även för en annan person som vistas i kommunen än kommunens invånare.

Enligt 4 § i socialvårdsförordningen ska omständigheter som avses i 15 § i socialvårdslagen, utom i brådskande fall, även anses föreligga bland annat då en person på grund av studier eller arbete eller av motsvarande skäl vistas i kommunen utan att hans eller hennes hemort enligt 10 § i lagen om befolkningsböcker ändras till följd av det.

Den nya bestämmelse som föreslås handlar om att förtydliga lagstiftningen till den del det är fråga om kommunens möjligheter att ordna dagvård även för andra än kommunens egna invånare. Avsikten med bestämmelsen är inte att utvidga kommunens skyldighet att ordna service, och därför kommer inte en annan kommuns invånare heller i fortsättningen att ha en absolut (subjektiv) rätt till en dagvårdsplats i ett område inom en annan kommun, med undantag för de fall som avses i 15 § i socialvårdslagen och 4 § i socialvårdsförordningen, i vilka en person på grund av studier eller arbete eller av motsvarande skäl vistas på annan ort utan att hans eller hennes hemort ändras. När dagvård på det sätt som avses i förslaget anordnas till en annan kommuns invånare, förutsätter uppbärande av ersättning från hemkommunen att kommunerna sinsemellan har avtalat om saken.

För den kommun som ordnar dagvården gäller vid anordnandet samma skyldigheter som när den beviljar en egen invånare en plats. Den kommun som ordnar dagvård ska bland annat se till att barnet har möjlighet att delta i förskoleundervisning när kommunen ordnar dagvård för andra än den egna kommunens invånare. När en dagvårdsplats beviljas ett barn som är en annan kommuns invånare, förpliktar det dock inte kommunen att även ordna förskoleundervisning för barnet. När en dagvårdplats beviljas på annat sätt än med stöd av 11 a § ska man dock uppmärksamma hur man kan trygga förskolelevens rätt till fri transport från dagvården till förskoleundervisningen och från försko-

leundervisningen hem eller till dagvården. Dessutom ska beaktas att elever som väntar på transport ska ha möjlighet till handledd sysselsättning enligt lagen om grundläggande utbildning.

Syftet med den lagändring som nu föreslås, är att inom gränserna för barnets bästa främja sådan service som utgår från klienten och baserar sig på samarbete mellan kommuner samt att ordna dagvårdsservice över kommungränserna på ett flexiblere sätt än tidigare.

Grundlagens 19 § 3 mom. och 22 § skapar en aktiv åtgärdsskyldighet för det allmänna att svara för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Enligt 17 § 2 mom. i den lagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medelöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Eftersom småbarnsfostran består av en helhet av vård, uppfostran och undervisning, kan ovan nämnda bestämmelse i grundlagen även anses gälla servicen inom småbarnsfostran i enlighet med den föreslagna lagen. Genom att sträva efter att barndagvård i första hand ordnas utgående från barnens och familjernas behov stöds de ovan nämnda bestämmelserna i grundlagen.

Den princip som styr reformerandet och tillämpningen av lagstiftningen om dagvård, liksom den övriga lagstiftning som gäller barn, är principen om barnets bästa. När man bedömer placeringen av en dagvårdsplats ska frågan lösas på basis av om det är barnets bästa att en dagvårdsplats beviljas i en annan kommun än barnets hemkommun. Vid bedömningen ska man beakta bl.a. kravet om dagvårdsplatsens lämplighet för barnet i 2 § 2 mom. i dagvårdslagen samt de mål för fostran som finns i 2 a § i den lagen, särskilt dagvårdens syfte att trygga barnets fortgående människorelationer. Det bästa sättet att tillgodose barnets bästa är oftast att barnets dagvårdsplats är placerad nära hemmet, och därför har dagvården i huvudsak ansetts tillhöra närservicen.

Även om syftet med den ändring som föreslås inte är att ålägga kommunerna nya skyl-

digheter som hänför sig till anordnandet av dagvårdsservice så stöder ändringsförslaget service- och kommunstrukturprojektets (Paras-projektet) syfte om att tjänster ska kunna användas över kommungränserna. Syftet är att inom gränserna för barnets bästa sänka skiljemurarna och främja samarbetet mellan kommunerna. Emedan den ekonomiska situationen i kommunerna fortfarande försvåras och även påverkar anordnandet av dagvårdsservice utöver anordnandet av övrig social- och hälsovårdsservice, kan man genom samarbete mellan kommunerna även uppnå ekonomiska fördelar.

Som stöd för den föreslagna ändringen ska social- och hälsovårdsministeriet sända ut information till kommunerna med en noggrannare redogörelse av de modeller som redan nu tillämpas när dagvård ges över kommungränserna.

2.2 Lag om grundläggande utbildning

Det föreslås att 32 § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning utökas med en ny bestämmelse i vilken föreskrivs att om ett barn som får förskoleundervisning deltar i barndagvård som ordnas i en annan kommun på det sätt som avses i 11 c § i dagvårdslagen har den som ordnar undervisningen rätt att förutsätta att barnets vårdnadshavare svarar för de kostnader som orsakas av transporten eller ledsagningen mellan dagvårdsplatsen och platsen för förskoleundervisningen.

Enligt den gällande ordalydelsen i det ovan nämnda momentet föreskrivs det att om en elev antas till någon annan skola eller plats för undervisningen än den som avses i 6 § 2 mom., kan såsom villkor för antagningen ställas att vårdnadshavaren svarar för de kostnader som transporten eller ledsagningen medför.

Enligt motiveringen i den regeringsproposition (58/2003) som ledde till att bestämmelsen stiftades ska beslut om transport eller ledsagning fattas i samband med beslut om antagningen och vårdnadshavarna av ett barn som närmar sig förskoleåldern ska meddelas om saken på förhand.

I den föreslagna regleringen är det dock inte fråga om ett villkor för antagningen utan om att ett barn deltar i förskoleundervisning i

en av kommunen anvisad skola eller plats för undervisning som avses i 6 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning och han eller hon på det sätt som avses i 11 c § i dagvårdslagen samtidigt deltar i barndagvård som ordnas av annan kommun än hemkommunen. När föräldrarna väljer annan dagvårdsplats än den som kommunen anvisat har barnet fortfarande rätt till en av kommunen anvisad förskoleundervisning, men då har den som ordnar förskoleundervisningen rätt att förutsätta att barnets vårdnadshavare svarar för de kostnader som orsakas av transporten eller ledsagningen mellan dagvårdsplatsen och platsen för förskoleundervisningen.

3 Propositionens konsekvenser

I propositionen föreslås inga nya rättigheter eller skyldigheter när det gäller anordnandet av dagvårdsservice. Syftet är att i lagstiftningen föra in det sakförhållande som gäller ordnande av dagvårdsservice och på detta sätt stödja både klientens behov och samarbetet mellan kommunerna. Förslagen har inte några ekonomiska konsekvenser för statsfinanserna. Genom samarbete mellan kommuner kan man uppnå ekonomiska fördelar på kommunal nivå.

Konsekvensen av lagändringen för barn och familjer är att det blir enklare och smidigare för familjer att sköta vardagens dagliga sysslor och att barnens välbefinnande därmed stöds på det sätt som avses i den andra meningen i 19 § 3 mom. i grundlagen. Ändringen stöder även uppnåendet av de mål för dagvård som avses i 2 a § 1 mom. i dagvårdslagen, dvs. att främja en balanserad utveckling av barnets personlighet samt stödja dagvårdsbarnens hem i deras uppgift att fostra barnen.

I praktiken främjar propositionen båda föräldrarnas jämlika möjlighet att delta i arbetslivet och samtidigt sköta om familjens välfärd. På detta sätt främjas att barnen under sin uppväxt lär sig värdesätta jämlikhet som en grund för familjens välfärd.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet med samverkan med

undervisnings- och kulturministeriet. Finlands Kommunförbund rf har hörts vid beredningen.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning i enlighet med 8 § i kommunallagen (365/1995).

Regeringens proposition har granskats vid laggranskningsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning.

5 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2011.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av lagen om barndagvård**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om barndagvård (36/1973) en ny 11 c § som följer:

11 c §
Kommunen kan ordna barndagvård även i
andra fall än i de fall som avses i 15 § i soci-
alvårdslagen (710/1982).

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av
denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om grundläggande utbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 32 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1139/2003 som följer:

32 §

Om en elev antas till någon annan skola eller plats för undervisningen än den som avses i 6 § 2 mom., kan såsom villkor för antagningen ställas att vårdnadshavaren svarar för de kostnader som transporten eller ledsagningen medför. Därutöver, om ett barn som får förskoleundervisning deltar i barndagvård som ordnas i en annan kommun på det sätt

som avses i 11 c i lagen om barndagvård har den som ordnar undervisningen rätt att förutsetta att barnets vårdnadshavare svarar för de kostnader som orsakas av transporten eller ledsagningen mellan dagvårdsplatsen och platsen för förskoleundervisningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 21 december 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 32 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1139/2003 som följer:

Gällande lag

32 §

Om en elev antas till någon annan skola eller plats för undervisningen än den som avses i 6 § 2 mom., kan såsom villkor för antagningen ställas att vårdnadshavaren svarar för de kostnader som transporten eller ledsagningen medför.

Föreslagen lydelse

32 §

Om en elev antas till någon annan skola eller plats för undervisningen än den som avses i 6 § 2 mom., kan såsom villkor för antagningen ställas att vårdnadshavaren svarar för de kostnader som transporten eller ledsagningen medför. *Därutöver, om ett barn som får förskoleundervisning deltar i barndagvård som ordnas i en annan kommun på det sätt som avses i 11 c i lagen om barndagvård har den som ordnar undervisningen rätt att förutsätta att barnets vårdnadshavare svarar för de kostnader som orsakas av transporten eller ledsagningen mellan dagvårdsplatsen och platsen för förskoleundervisningen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.